

התורה לעולה למנחה וגו'. כלומר זאת התורה בשביל עולה
בשביל מנחה בשביל חטאת בשביל אשם.

אמר רבי ברוספדאי האי מאן דמדכר בפומיה בבתי כנסיות
ובבתי מדרשות עניינא דקרפניא ותקרובתא ויכוון בהו,
ברית ברותה הוא דאנון מלאכיא דמדכרין חוביה לאבאשא ליה
דלא יכלין למעבר ליה אלמלא טיבו.

ובמאן יוכח האי פרשתא יוכח, דכיון דאמר והנה שלשה אנשים
נצבים עליו, מהו עליו, לעיין בדיניה, פיון (דף ק ע"ב) דחמא
נשמתא דצדיקא כד, מה כתיב וימהר אברהם האהלה וגו'. מהו
האהלה בית המדרש. ומהו אומר מהרי שלש סאים, ענין הקרבנות,
ונשמתא מתפוננת בהו, הדא הוא דכתיב ואל הבקר רץ אברהם.
וכדין גייחא להו ולא יכלין לאבאשא ליה.

רבי פנתס פתח קרא דכתיב, (במדבר יז) והנה החל הנגף בעם
וכתיב ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו' וכתיב
ותעצר המגפה. כתיב הכא מהר וכתיב התם מהרי שלש סאים.
מה להלן קרבן לאשתובא אף פאן קרבן לאשתובא.

לשון הקודש

נשמת הצדיק כד, מה כתוב? וימהר
אברהם האהלה וגו'. מה זה האהלה?
בית המדרש. ומהו אומר? מהרי שלש
סאים, ענין הקרבנות, והנשמת מתפוננת
בהם. והו שכתוב ואל הבקר רץ אברהם.
ואז נוח להם ולא יכולים להרע לו.

רבי פנתס פתח פסוק שכתוב (במדבר יז)
והנה החל הנגף בעם, וכתוב ויאמר
משה אל אהרן קח את המחטה וגו',
וכתוב ותעצר המגפה. כתוב פאן מהר,
וכתוב שם מהרי שלש סאים. מה להלן
קרבן להנצל, אף פאן קרבן להנצל.

וגו'. כלומר, זאת התורה בשביל עולה,
בשביל מנחה, בשביל חטאת, בשביל
אשם.

אמר רבי ברוספדאי, זה מי שמזכיר
בפיו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ענין
הקרבנות ותקרבתם וכוון בהם, ברית
ברותה היא שאותם המלאכים
המזכירים חטאו כדי להרע לו, שלא
יכולים לעשות לו אלא רק טוב.

ומני יוכיח? פרשה זו תוכיח! שפיון
שאמר והנה שלשה אנשים נצבים עליו,
מה זה עליו? לעיין בדינו. פיון שרואה

אמר רבי פנחס זמנא חדא הוינא אזלי בארְחא וערעית ביה באליהו, אמינא ליה, לימא לי מר מלה דמעלי לברייתא, אמר ליה, קיים גזר קדשא בריך הוא ועאלו קמיה כל אלין מלאכיא דממזן לאדכרא חובי דבר נש, די בעדנא דיִדכרון בני אנשא קרבנא דמני משה ושוי לפיה ורעותיה בהו, דכלהו ידכרון ליה לטב.

ועוד בעדנא דיערע מותנא בבני אנשא, קיימא אתגזר וכוּרוזא אעבר על כל חילא דשמיא דאי ייעלון בנוהי בארעא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וימרון ברעות נפשא ולבא עניינא דקטרת בוסמין דהוו להו לישראל, דיתבטל מותנא מנייהו.

אמר רבי יצחק בא וראה מה כתיב ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת. אמר ליה אהרן למה. אמר כי יצא הקצף מלפני יי וגו'. מה כתיב ויִרץ אל (דף קא ע"א) תוך הקהל והנה החל הנגף בעם. וכתיב ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ולא יכל מלאכא דמחבלא לשלטאה ונתבטלא מותנא.

לשון הקודש

ברצון נפש ולב ענינים של קטרת בשמים שהיו להם לישראל, שיתבטל המות מהם.

אמר רבי יצחק, בא ראה מה כתוב, ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת. אמר לו אהרן, למה? כי יצא הקצף מלפני ה' וגו'. מה כתוב? ויִרץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם. וכתיב ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ולא יכל מלאך של חבלה לשלטה ונתבטל המות.

אמר רבי פנחס, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגשתי את אליהו. אמרתי לו, יאמר לי מר דבר שמועיל לבריות. אמר לו, ברית גזר הקב"ה, ונכנסו לפניו כל המלאכים שממנים להזכיר הטאי האדם, שבזמן שיזכירו בני אדם הקרבנות שצוה משה, ומכנז לבו ורצונו בהם - שכלם יזכירו אותו לטוב.

ועוד, בזמן שיארע מות בבני אדם, הברית נגזרה, והכרוז עובר על כל חילות השמים, דאם יעלו בניו בארץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ויאמרו

רבי אחא אזל לכפר טרשא אתא לגבי אושפיזיה, לחישו עליהו
 כל בני מתא, אמרו גברא רבא אתא הכא גזיל לגביה, אתו
 לגביה, אמרו ליה לא חס על אוברנא, אמר להו מהו. אמרו ליה
 דאית שבעה יומין דשאר י מותנא במאתא וכל יומא אתתקף ולא
 אתבטל.

אמר להו גזיל לבי כנשתא ונתבע רחמי מן קדם קדשא בריך הוא.
 עד דהוו אזלי, אתו ואמרו פלוני ופלוני מיתו, ופלוני ופלוני
 נטו למות. אמר להו רבי אחא לית עתא לקיימא הכי דשעתא
 דחיקא.

אבל אפרישו מנכון ארבעין בני נשא מאנון דזכאין יתיר. עשרה
 עשרה לארבעה חולקין ואנא עמכון, עשרה לזווייתא
 דמאתא, ועשרה לזווייתא דמאתא, וכן לארבע זווייתא דמאתא.
 ואמרו ברעות נפשכון עניינא דקטרת בוסמין. דקודשא בריך הוא
 יחב למשה ועניינא דקרנא עמיה.

עברו כן תלת זמנין ואעברו בכל מאתא לארבע זווייתא והו
 אמרין כן, לבתר אמר להו גזיל לאנון דאשויטו למימת

לשון הקודש

להם רבי אחא, אין עת לעמד כה, שהשעה דחוקה.

אבל תפרישו מכם ארבעים בני אדם
 מאלו היותר זכאים. עשרה עשרה
 לארבעה חלקים, ואני עמכם, עשרה
 לקצה העיר ועשרה לקצה העיר, וכן
 לארבע קצוות העיר, ואמרו בנפש
 חפצה ענין של קטרת הסמים שהקדוש
 ברוך הוא נתן למשה, וענין של
 הקרבנות אתו.

עשו כה שלש פעמים ועברו בכל העיר

רבי אחא הלך לכפר טרשא, בא אצל
 המארח שלו. לחשו עליו כל בני העיר.
 אמרו, אדם גדול בא לכאן, גלך אליו.
 באו אצלו. אמרו לו, לא הושש על
 אבדתינו? אמר להם, מהו? אמרו לו
 שיש שבעה ימים שיש מות בעיר, וכל
 יום מתחזק ולא מתבטל.

אמר להם, גלך לבית הפנסת ונבקש
 רחמים מלפני הקדוש ברוך הוא. עד
 שהיו חולכים, באו ואמרו, פלוני ופלוני
 מתו, ופלוני ופלוני נוסים למות. אמר

אפרישו מנייכו לבתיחון, ואמרו כדין, וכד תסיימו אמרון אלין פסוקינא (במדבר טז) ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו' (דף קא ע"ב) ויקח אהרן וגו' ויעמד בין המתים וגו'. וכן עבדו ואתבטל מנייהו.

שמעו ההוא קלא דאמר סתרא סתרא קמייתא אוחילו לעילא דהא דינא דשמייא לא אשרי הכא דהא ידעי לבטלא ליה. חלש לביה דרבי אחא, אדמוך, שמע דאמרי ליה, פד עבדת דא עביד דא, זיל ואימא לון דיחזרון בתשובה דתייבין אנון קמאי. קם ואחזר להו בתשובה שלימתא, וקבילו עלייהו דלא יתבטלון מאורייתא לעלם, ואחליפו שמא דקריתא וקארון לה מאתא מחסיא.

אמר רבי יהודה לא די להם לצדיקים שמבטלין את הגזרה אלא לאחר בן שמברכין להם, תדע לך שכן הוא, דכיון שהנשמה אומרת לגוף מהרי שלש סאים וגו' וכל אותו הענין ומבטל את הדין, מה כתיב ויאמר שוב אשוב אליך פעת חיה הרי ברכה. כיון שרואים אותה המלאכים שזה לקח עצה לנפשו, מה עושים,

לשון הקודש

— תעשה את זה. לך אמר להם שיחזרו בתשובה, שרשעים הם לפני קם והחזירם בתשובה שלמה, וקבלו עליהם שלא יתבטלו מהתורה לעולם, והחליפו את שם העיר, וקראו לא מתא מחסיא. **אמר** רבי יהודה, לא די להם לצדיקים שמבטלים את הגזרה, אלא לאחר בן שמברכים להם, תדע לך שכן הוא. דכיון שהנשמה אומרת לגוף מהרי שלש סאים וגו' וכל אותו הענין ומבטל את הדין — מה פתוב? ויאמר שוב אשוב אליך פעת חיה. הרי ברכה.

כיון שרואים אותה המלאכים שזה לקח

לארבע קצוות והיו אומרים בן. לבסוף אמר להם, גלך לאלו שנוטים למות, ותפרישו מכם לבתיהם ותאמרו בך, וכאשר תסיימו, תאמרו אלו הפסוקים, ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו', ויקח אהרן וגו', ויעמד בין המתים וגו'. וכן עשו והתבטל מהם

(המרות).

שמעו אותו קול שאומר: סודי הסודות, הראשונים הנחילוה לנצח, שהרי דין השמים לא שורה כאן, שהרי יודעים לבטלו. חלש לבו של רבי אחא וישן. שמע שאומרים לו: כמו שעשית את זה

הולכים אצל הרשעים לעין בדינם ולעשות בהם משפט הָדָא הוא דכתיב ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום למקום הרשעים לעשות בהם משפט. הָדָא הוא דאמר רבי יהודה כף דרפו של צדיק פיון שרואה שמעיניו בדינו אינו מתאחר לשוב ולהתפלל ולהקריב (על) חלבו ודמו לפני צורו עד שמסתלקין בעלי הדין ממנו. **דכיון שאמר וישא עיניו** (דף קב ע"א) **וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, מה פתיב בנשמה, וימהר אברהם האלה אל שרה.** בחפזון ובמהירות בלא שום העכבה, מיד ממהרת הנשמה אצל הגוף להחזירו למוטב ולבקש במה שיתכפר לו עד שמסתלקין ממנו בעלי הדין.

רבי אליעזר אומר מהו דאמר ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח בנשים. אלא פיון שהנשמה עומדת במעלתה והגוף נשאר בארץ מכמה שנים, באים בימים, שנים וימים הרבה. וחדל לצאת ולבא ולעבר ארח בשאר כל אדם, אתבשר להחיות הגוף.

מהו אומר אחרי בלותי היתה לי עדנה, אחרי בלותי בעפר מהיום

לשון הקודש

שרה. בחפזון ובמהירות בלא שום העכבה. מיד ממהרת הנשמה אצל הגוף להחזירו למוטב ולבקש במה שיתכפר לו, עד שמסתלקים ממנו בעלי הדין.

רבי אליעזר אומר, מהו שאמר ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח בנשים? אלא, פיון שהנשמה עומדת במעלתה, והגוף נשאר בארץ מכמה שנים, באים בימים שנים וימים הרבה וחדל לצאת ולבא ולעבר ארח בשאר כל אדם. נתבשר להחיות הגוף. **מהו אומר אחרי בלותי היתה לי עדנה?**

עצה לנפשו – מה עושים? הולכים אצל הרשעים לעין בדינם ולעשות בהם משפט. זהו שכתוב ויקמו משם האנשים וישקיפו על פני סדום, למקום הרשעים, לעשות בהם משפט. זה הוא שאמר רבי יהודה, כף דרפו של צדיק: פיון שרואה שמעינים בדינו, אינו מתאחר לשוב ולהתפלל ולהקריב (על) חלבו ודמו לפני צורו, עד שמסתלקים בעלי הדין ממנו.

שפיון שאמר וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו – מה פתיב בנשמה? וימהר אברהם האלה אל

בפמה שנים היתה לי עדנה וחדוש, ואדוני זקן שהיום בפמה שנים שיצאת ממני ולא הפקידני. וקודשא בריך הוא אמר היפלא מיין דבר למועד. מהו למועד. אותו הידוע אצלי להחיות המתים. ולשרה בן מלמד שיתחדש כבן שלש שנים.

אמר רבי יהודה ברבי סימון בין שהנשמה ניוזנת מזיוה של מעלה, קדשא בריך הוא אומר לאותו המלאך הנקרא דומ"ה, לך ובשר לגוף פלוני שאני עתיד להחיותו למועד שאני אחיה את הצדיקים לעתיד לבא. והוא משיב אחרי בלותי היתה לי עדנה. אחרי בלותי בעפר ושכנתי באדמה ואכל בשרי רמה וגוש עפר תהיה לי חדוש.

קדשא בריך הוא אומר לנשמה, הךא הוא דכתיב ויאמר יי אל אברהם וגו' היפלא מיין דבר למועד הידוע אצלי להחיות את המתים, אשוב אליך, אותו הגוף שהוא (דף קב ע"ב) קדוש מחדש כבראשונה להיותכם מלאכים קדושים ואותו היום עתיד לפני לשמח בהם הךא הוא דכתיב, (תהלים קד) יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו, (ע"כ מדרש הנעלם)

לשון הקודש

את הצדיקים לעתיד לבא. והוא משיב: אחרי בלותי היתה לי עדנה? אחרי בלותי בעפר ושכנתי באדמה, ואכל בשרי רמה וגוש עפר, תהיה לי חדוש? הקדוש ברוך הוא אומר לנשמה: זהו שכתוב ויאמר ה' אל אברהם וגו' היפלא מה דבר? למועד הידוע אצלי להחיות את המתים אשוב אליך אותו הגוף שהוא קדוש מחדש כבראשונה להיותכם מלאכים קדושים, ואותו היום עתיד לפני לשמח בהם. זהו שכתוב (תהלים קד) יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה'

אחרי בלותי בעפר מהיום בפמה שנים, היתה לי עדנה וחדוש. ואדוני זקן, שהיום בפמה שנים שיצאת ממני ולא הפקידני. והקדוש ברוך הוא אמר, היפלא מה דבר למועד. מהו למועד? אותו הידוע אצלי להחיות מתים. ולשרה בן, מלמד שיתחדש כבן שלש שנים.

אמר רבי יהודה ברבי סימון, בין שהנשמה ניוזנת מזיוה של מעלה, הקדוש ברוך הוא אומר לאותו המלאך הנקרא דומ"ה: לך ובשר לגוף פלוני שאני עתיד להחיותו למועד שאני אחיה

זוהר:

אֵיךָ שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ, דִּלָּא בָּעוּ לִזְמַר קַמָּהּ, פִּינּוּן
 דְּאָמַר תִּנְה בָּאֵהֶל מִיַּד וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב
 אֵלֶיךָ בְּעֵת תִּנְה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וְגו'. תָּא תִּזְוּ,
 אֲזִרְחָ אֲרַעָא, דְּעַד לָא אֲזִמִּין אַבְרָהָם קַמִּיִּהוּ לְמִיבֵל
 לָא אָמְרוּ לִיה מִיַּדִּי, בְּגִין דִּלָּא יִתְחַזִּי דְבְּגִין תְּהִיא
 בְּשׁוּרָה קָא אֲזִמִּין לְהוּ לְמִיבֵל, פְּתַר דְּכְתִיב וַיֹּאכְלוּ
 בְּדִין אָמְרוּ לִיה תְּהִיא בְּשׁוּרָה.

וַיֹּאכְלוּ, סְלָקָא דַּעְתְּךָ וְכִי מִלְּאֲכִי עֲלָאִי אָכְלִי,
 אֵלָא בְּגִין יִקְרָא דְאַבְרָהָם אֶתְחַזִּי הָכִי.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וַיֹּאכְלוּ וְדָאִי, בְּגִין דְּאֲנּוּן אֶשָּׂא
 דְּאָכִיל אֶשָּׂא וְלָא אֶתְחַזִּי, וְכָל מַה דִּיִּתְב לִזֵּן אַבְרָהָם
 אָכְלִי בְּגִין דְּמִסְטָרָא דְאַבְרָהָם אָכְלִי לְעִילָא (דְּאָכְלִי מִתְחַוָּא
 סְטָרָא דְלְעִילָא).

 לשון הקודש

בְּמַעֲשָׂיו. (ע"כ מדרש הנעלם)

זוהר:

לְאָכֵל. אַחַר שְׂכַתוּב וַיֹּאכְלוּ, אִזּוּ אָמְרוּ לוֹ
 אוֹתָהּ בְּשׁוּרָה.

וַיֹּאכְלוּ? וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ
 שְׂמֵלֵאכִים עֲלִיוֹנִים אוֹכְלִים? אֵלָא
 בְּשִׁבִיל פְּבוּדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם גִּרְאָה פְּךָ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיֹּאכְלוּ וְדָאִי, מִשּׁוּם
 שְׂדָם אִשׁ אוֹכְלַת אִשׁ וְלָא גִרְאִים, וְכָל
 מַה שְׂנֵתָן לָהֶם אַבְרָהָם אָכְלוּ, מִשּׁוּם
 שְׂמַעַד אַבְרָהָם אוֹכְלִים לְמַעַלָּה וְשְׂאוֹכְלִים

אֵיךָ שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ, שְׂלָא רְצוּ לִזְמַר
 לְפָנֶיהָ. פִּינּוּן שְׂאָמַר תִּנְה בָּאֵהֶל, מִיַּד –
 וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּעֵת תִּנְה וְהִנֵּה
 בֶּן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וְגו' בַּא רְאָה דְרַדְּ אֲרִין,
 שְׂעַד שְׂלָא הֲזִמִּין אַבְרָהָם לְפָנֶיהֶם לְאָכֵל,
 לָא אָמְרוּ לוֹ דְּבַר, כְּדִי שְׂלָא יִרְאָה
 שְׂמִשּׁוּם אוֹתָהּ בְּשׁוּרָה הֲזִמִּין אוֹתָם